

401 / 22 15

התאחדות נדבאי ישראל
הספרייה

יום הזכרון תשמ"א והמכביה ה-11
יום ההופעה: 5.5.1981

ISRAELI PHILATELIC MONTHLY

* ב ה ת א ח ד ו ת *

אוסף בולים למוזיאון הימי בחיפה

אוסף של יותר מ-5300 בולי דואר, שנו-
שאים ספנות וים ובייחוד אניות, נתרם בימים
אלה למוזיאון הימי הלאומי בחיפה על ידי
רות שטרנברג אלמנת רבי-החובל אמנון שטר-
נברג, שנמצא מת בתא אניתו בפיראוס.
בימים הקרובים ייערך טקס רשמי של
מסירת האוסף ובדרך זו יונצח שמו של רב
החובל הישראלי, שמת בנסיבות מסתוריות.

האגודות המסונפות להתאחדות

ירושלים, ת.ד. 1361
תל-אביב, רח' הס 16, ת.ד. 2896, ת"א 61-028
חיפה, רח' הרצליה 24, ת.ד. 9562
נתניה, האגודה לבולאות נתניה והסביבה, ת.ד. 449
רחובות, א. שיט, רח' לוי אפשטיין 43/5
פתח-תקה, א. קבשניאבסקי, ת.ד. 517
ראשון-לציון, ש. שלמוני, רח' אהרונוביץ 13
נצרת-עילית, יוסף ויבר ת.ד. 684
באר-שבע, המועדון הבולאי - עיריית ב"ש, ת.ד. 239
גבים, עוזי הכטר, משק גבים, ד.ג. אשקלון
סוחרי הבולים, א. שליט, ת.ד. 4933, תל-אביב
חוג רכבתיים, חיפה, א. רוטמן, ת.ד. 4733
קבוצי הצפון, זלמן בריצחק, קבוץ עברון, ד.ג. אשרת
אשדוד, אגודת הבולאים, ת.ד. 2354, מיקוד 77122
חוג אספני בולים קב' ניר דוד, ד.ג. גלבע, 150-19
אשקלון, אגודת בולאי אשקלון, ת.ד. 9001
אג' תולדות הדואר, ירושלים, ת.ד. 10175

שינויים במערכת

הוועד הפועל החדש בחר בד"ר צ. שמעוני
מירושלים ופרופסור ע. אילן מרמת השרון כחברים
במערכת העתון. השניים, בעלי ידע רחב בתחום ה-
תימטיקה (פרופ' אילן) והקלאסיקה של ארץ הקר
דש (ד"ר שמעוני) ויש לקוות שהשתתפותם בעתון
תהיה לברכה.
תודה מיוחדת לחברים בלאו וברק על עזרתם
לעורך בעבר.

האסיפה הכללית

ב-24 בפברואר 1981 התקיימה האסיפה
הכללית השנתית של נציגי האגודות המסונ-
פות להתאחדות ונבחר וועד פועל חדש
(ראה רשימה נפרדת מורחבת).
ב-3 במארס קיים הוועד הפועל החדש
את ישיבתו הראשונה לשנת 1981 וחולקו
התפקידים.
להלן רשימת חברי הוועד הפועל ותפ-
קידיהם: י. אוקו, יו"ר; השופט א. חרמון ומ.
ויגוצקי - סגני יו"ר; ש. ארצי - גזבר; ל.
בלאו - מזכיר; מ. מרטיץ - אקספרטיזה; א.
שטקל - נוער; נ. קפלן - קשר עם אגודות; י.
שבתאי - קשר עם חו"ל; ד"ר שמעוני ופר-
ססור אילן - חברי מערכת העתון.

לביא בלאו - יו"ר האגודה התל-אביבית

האגודה התל-אביבית לבולאות קיימה
בחודש מארס את אסיפתה השנתית ובחרה
בוועד חדש לשנת 1981.
היו"ר הפורש של האגודה, לביא בלאו
נבחר פה אחד לשנה נוספת כיו"ר האגודה.
נוסף ליו"ר נבחר וועד בן 8 חברים בהרכב
זה: י. אוקו, א. וובר, י. מירז, א. לין, א. מזר,
י. סלוצקי, ל. רוטמן וד. רשף.

בישיבה הראשונה של הוועד חולקו ה-
תפקידים כדלהלן: י. אוקו - דובר; א. ובר -
סגן יו"ר, י. מירז - מנהל המועדון; ד. רשף -
מזכיר; י. סלוצקי - גזבר; א. מזר, ל. רוטמן
וא. לין - ועדת תרבות.

לוועדת הביקורת נבחרו: ש. ארצי, ט.
יניב וש. קוויטנר.
לוועדת בוררות: פרופסור ע. אילן, עו"ד
י. גפן, מ. פרצלן.

הירחון הישראלי לבולאות

Israeli Philatelic Monthly • Fédération des Sociétés Philatéliques Israelienues

בטאון התאחדות אגודות הבולאים בישראל

Editor: ARIE LYNN

Redaction: Dr. Z. Shimoni, Prof. E. Eylan

TEL-AVIV, P.O.B. 21224

March - April 1981

3 - 4 (158)

העורך: אריה לין

המערכת: פרופ' ע. אילן, ד"ר צ. שמעוני

ת.ד. 21224, ת"א, מיקוד 61-211

אדר ב' - ניסן תשמ"א

בטור אחר

אם זהו המצב, לא צריך "להרגיז" את
הציבור ולפחות להקטין את המנה ביום הר-
פעה אחד!!

בתוכן

2. בהתאחדות
3. בטור אחר
- 4-5. חדשות הבולאות בישראל
6. שימור וחיסכון באנגליה
7. טעות דפוס בשקלים
8. צמדת "דואר עברי" ב-89 אלף שקל
9. הנהלה חדשה להתאחדות
10. האמנם ברנשטיין, לוי וקלאוזנר
11. בולי או"ם לתעמולת אש"ף
- 12-13. יודאיקה
14. בתי-כנסת בבולים
15. אקספדיציות צבאיות בחותמות צרפת
16. טיסות
17. דואר יוניפי"ל בלבנון
18. פרפראות
19. שונות
20. על דה ועל הא
21. תערוכות בבולי ישראל (אנגלית)
22. חדשות באנגלית
23. מכתבים למערכת

התאחדות אגודות הבולאים בישראל
ת.ד. 2896, תל-אביב

5 בולים ב-13.4 שקל

מי שרואה את רשימת הבולים של חודש
מארס - 5 במספר שערכם הנקוב מסתכם ב-
13.40 שקל וזאת אחרי 4 בולי חודש פברוי-
אר בסך של 7.10 שקל וזאת אחרי סידרת
בולי שקל מחודש דצמבר בסך של 29.95
שקל ויודע שהאספן הממוצע זקוק למספר
סדרות, ספק אם מרוצה ממדיניות הערכים
הגבוהים של השירות הבולאי ומשרד התק-
שורת.

ידוע שהתעריפים הגבוהים מחייבים
בולים בערכים גבוהים ואף על-פי-כן חשוב
מאד לא למתוח את החבל יתר על המידה, כי
הוא כמעט נקרע... במילים אחרות - אין
קונים את בולי ישראל אלא במינימום
הדרוש לאיסוף צנוע וזאת בשל היעדר
כדאיות בהשקעה הגבוהה כשהערכים
גבוהים מאד.

חשבון פשוט מראה שלקניית מאה
בולים (להשקעה) משלוש ההנפקות שהוזכר-
נו, דרוש סכום של יותר מ-5000 שקל
(חמשת אלפים שקל). ברי, שאין כל ביטחון
שהשקעה כזאת תשתלם למשקיע. למעשה
אפשר להניח בביטחון שהשקעה כזאת היא
הפסד בטוח למשקיע, כי האינפלציה
מכרסמת כל חלקה טובה ואין סיכוי שהבוי-
לים במהדורות המונפקות עתה אצלנו, יביאו
תשואה שנתית של יותר ממאה אחוזים, כפי
שזה מתחייב מן האינפלציה. התוצאה היא
שאין משקיעים עתה בבולי ישראל וההפסד
הוא כולו של משרד התקשורת והאוצר.

עגנון סילבר ומונטיפיורי

שלושה אישים בסידרה חדשה

סידרת האישים החדשה בבולי ישראל, הנקובים בשקלים, פותחת בבול גולדה מאיר ז"ל שהופיע ב־10 בפברואר השנה. שלושה בולים נוספים בסידרה זו מה־17 במארס הם אבא הלל סילבר, עגנון ומונטיפיורי. סילבר היה הציוני האמריקאי שגילם באישיותו את התרומה המדינית המכרעת של יהדות אמריקה במאבק העצמאות של מדינת ישראל. הוא היה מדינאי יהודי, שקנה את עולמו בפעילותו הנמרצת לגיוס תמיכת ארה"ב ואומות העולם למען תחיית הממלכתיות היהודית.

אבא הלל סילבר נולד בליטא בשנת 1893. לארה"ב הגיע בגיל 10 ובמרוצת הזמן נמנה עם חוג העסקנים המסורים למען תקומת ישראל, ונתגלה כנואם חוצב להבות. משנת 1917 ועד לפטירתו בשנת 1963 כיהן כרב ריפורמי בקליבלנד במדינת אוהיו. הוא פעל רבות למען מטרות דתיות וחברתיות, בלי להזניח, כדרכם של רבים מעמיתיו מהזרם הריפורמי באותם ימים, את הדגשת הלאומיות היהודית בתוך כור ההיתוך האמריקאי. הרגע הדראמטי בחייו היה ב־8 במאי

1947 כאשר התייצב כיו"ר הנהלת הסוכנות היהודית בניירורק בפני האומות המאוחדות בשם העם היהודי כולו. לקראת הכרעת ה־29 בנובמבר נטל על עצמו את האחריות הכבדה לניהול המערכה בקונגרס האמריקאי. תרצאות המתקפה המדינית היו חיוביות כמובן ובכך זכותו של אבא הלל סילבר.

על משה מונטיפיורי נאמר: "הוא אהב את עמו - ועמו אהב אותו". בכל עיר ובכל מדינה בה הותקפו, נרדפו או הואשמו יהודים, במרוצת המאה ה־19 - שם "השר" מונטיפיורי השתדל והתייצב אישית להגן עליהם בפני שליטים או פורעים. הוא ביקר בארץ לראשונה בשנת 1827 ופקד אותה אח"כ שש פעמים נוספות, לאחרונה בגיל 90. מונטיפיורי נולד באיטליה למשפחה ספרדית מיוחסת תושבת לונדון. רוב הונו צבר בבורסה הלונדונית בעיקר בזכות קשריו המשפחתיים עם הרוטשילדים. היה היהודי הראשון שהוענק לו תואר אצולה בבריטניה והפך עד מהרה ל"מלך הבלתי מוכתר" של בני עמו ברחבי תבל.

השלישי בשלושת הבולים החדשים הרקדש לסופר הדגול שמואל יוסף עגנון חתן פרס נובל לספרות והיה בכך הסופר העברי הראשון בעל פרס זה. עגנון נודע בספרות העברית כרביאמן מבחינת העיבוד הדראמטי של נושאים וההתייחסות הריגשית לגיבוריו. נולד בט' באב 1888 בעיירה הגליציאית בוצ'אץ שבפולין ועלה ארצה ב־1908. הסיפור הראשון שפרסם בארץ היה "עגונות" ממנו שאל את שמו העברי - עגנון. אחר כך כתב הרבה ספרים מהם שהומחזו והיקנו לו מוניטין רב.

טקס חגיגי בהופעת בול גולדה מאיר ז"ל

שר הדואר, יורם ארידור, בטקס הופעת בול גולדה מאיר ז"ל

גליון המזכרת "חיפה 80" בול החודש

כפי שמודיע לנו מר ה. ליב, עוזר ראשי למנהל השירות והממונה על יחסי ציבור ותקשורת נבחר גליון המזכרת "חיפה 80" בתחרות שערך הירחון הבולאי" רב התפוצה "בריפמרקן-וולט" בין קוראי הירחון ל"בול החודש" לנובמבר 1980.

גליון זכרון זה, ייכנס עכשיו לתחרות המצומצמת ל"בול השנה" 1980 וכפי ש"מנחשים, יש יסוד להניח שסיכויי לזכות בתואר הם טובים מאד.

בתחרות דומה שנערכה עלידי העתון באפריל 1978, זכה בול "רכבת" בערך נקוב של 0.65 ל"י של ישראל בתואר "בול-החודש".

בול-זכרון לגולדה מאיר

בירושלים התקיים טקס בולאי ראשון בלשכתו של השר ארידור כשר הדואר. הטקס התקיים לרגל הופעת בול-זכרון לגולדה מאיר ז"ל והוזמנו אליו, מלבד אנשי משרד התקשורת, השרות הבולאי ועיתונאים, גם בני משפחת מאיר - הבת, הבן והנכדים. יחד עם בול גולדה מאיר הופיעו שלושה בולי אומנות - שלושתם בנושא ירושלים. הבולים מתארים את ירושלים כפי שצוירה בידי אנה טיכו (0.50 שקל), י. זריצקי (1.50 שקל) ומ. ארדון (2.50 שקל). בול גולדה מאיר צויר עלידי מ. קרופ מעובדי השרות הבולאי על-פי צילום של איבון פלאוט מסטודיו "קמרה פרס" בלונדון.

שני ש"י עגנון

ספק אם משהו אכן ימצא שני בולי ש"י עגנון שונים זה מזה... ואף-על-פי-כן קיימים שני צילומים שונים של בול ש"י עגנון. ה"דבר קרה כאשר הוחלט ברגע האחרון לשנות את בול עגנון מ-0.6 שקל ל-2 שקל וזאת, לאחר שכבר היו צילומים מן הציור המקורי ואף הודפס עלון השרות הבולאי, בעלון מר"פיע תצלומו של הבול המקורי בן 0.6 שקל.

שני בולים לשימור וחסכון אנרגיה

ב-17 במאס השנה הופיעו שני בולי זכרון בנושא החיסכון באנרגיה. הבולים מתארים שני אספקטים: שימור וחיסכון באנרגיה ואנרגיית השמש.

האנרגיה הדרושה למדינת ישראל מיוצרת, רובה ככולה (כ-98%), באמצעות דלק המיובא, כמעט כולו, ממקורות חוץ. לבד מן ההשלכות הפוליטיות, שיש לתלות כזו במקורות חוץ, כרוכה בכך הוצאה במטבע זר, הגדלה והולכת, במידה ניכרת, בשנים האחרונות. ב-1979 הוציאה מדינת ישראל כ-1.4 מיליארד דולר לייבוא דלק, לעומת 780 מיליון דולר שנה קודם לכן. נוכח הוצאה גבוהה זו, שהגיעה לכ-9% מכלל ההוצאה השנתית במטבע חוץ בשנת 1979, וכן הבעייה של זמינות הדלק, נוצרה חשיבות מיוחדת לכל פעולה של חסכון באנרגיה בכל דרך אפשרית.

אומנם, בעתיד הקרוב, יהווה פחם - לתחנות כוח ולחלק מהתעשייה הגדולה - מרכיב ניכר בכל מקורות האנרגיה הראשוניים, ובעתיד הרחוק יותר ניתן יהיה להביא בחשבון מקורות נוספים, אולם הנפט הגולמי עדיין ימשיך להיות, עד שנת 2000 לפחות, מרכיב נכבד בתמהיל משאבי האנרגיה הראשוניים.

ארבע תחנות איזוריות לשילוב כוח וחום אמורות לחסוך, בשנים הקרובות (לאחר הפעלתן), 67,000 טון מאזוט, מתוך צריכה נוכחית של 300,000 טון, כאשר היתרה תומר לשימוש בפחם. תחנת הכוח הראשונה, שתונע על ידי שריפת פחם תהיה בעלת הספק של 1400 מגאוואט, ותופעל בשנת 1981 בפחם.

הפעילות בשימור אנרגיה באה לידי ביטוי בשלוש מגמות עיקריות:

1. מניעת בזבז של אנרגיה.
2. החדרת נוהגים ויצירת מודעות לחסכון באנרגיה.
3. אימוץ סטנדרטים חדשים אשר יש בהם כדי לחסוך בצריכת אנרגיה.

ישראל כבר החלה בגיוון מקורות האנרגיה שלה. כיום, למעלה משליש הבתים בישראל מחממים מים באמצעות אנרגיה סולארית. היקף החסכון של כ-460,000 דודי שמש המש משים לחימום מים בבתים בישראל מגיע לכ-120,000 טון דלק לשנה.

בשנתיים האחרונות החל יישומה של שיטת חימום המים המרכזית באנרגיית שמש בבתים משרתים. מערכות מרכזיות מחלפות ומשלימות מערכות מרכזיות, שפעלו באמצעות סולר, או חשמל.

העוצמה הגדולה של אנרגיית השמש טמונה

בהפקת חשמל. בשנה האחרונה הופעל, לראשונה בעולם, בעין בוקק, שעל חוף ים המלח, מיתקן נסיוני, המפיק 150 קילוואט חשמל מברכת שמש.

בשנים הקרובות מתוכננת בנייה של ברכת שמש, שגודלה יהיה 1 קמ"ר, אשר תוכל לספק כ-5000 קילוואט חשמל (5 מגאוואט) ולחסוך, מדי חודש בחודש, כ-1000 טון דלק.

משה גבר

ציירים חדשים בשרות הבולאי

המעצבת
THE DESIGNER

השרות הבולאי העסיק באחרונה שני ציירים חדשים בהכנת הבולים שיונפקו בחודש מארס השנה. במחצית השנה של חודש מארס הופיעו שלושה בולי אישים חדשים שצוירו בידי ציירים חדשים: בול אבא הלל סילבר, צויר בידי אד ואן אויין, בערך נקוב של 3.20 שקל והודפס בדפוס לויין אפ-שטיין בבתים, בשיטת פוטוליטו.

בולי ש"י עגנון ומשה מונטיפיורי צוירו בידי ציירת חדשה, רות בקמן מנתניה בערכים של 2 שקל ו-2.80 שקל. בולים אלה הודפסו בדפוס הממשלה בירושלים בשיטת שקע.

רות בקמן היא ילידת יוהנסבורג שבדרום אפריקה. עלתה ארצה ב-1960 וגרה זמן מה בקרית גת וברמת-גן. אחר כך גרה כעשר שנים באנגליה ורק ב-1974 עלתה לארץ לאחר שסיימה את לימודי האומנות שלה באנגליה, שם התמחתה באיור.

טעות דפוס ראשונה בשקלים

013081 120880*

- מאת ש. זוהר -

בכל גליון דפוס, בדואר ישראל, מודפס סים מספר גליונות אשנב, כלומר גליונות בולים בני 15, 20, 50 או 100 בולים, שאנו מכירים אותם כגליונות בולים. ככל שגליון הבולים גדול יותר, יש פחות כמוהו בגליון הדפוס.

ניתן להבחין בין גליונות הבולים השונים באם הם מאותה ההדפסה או מהדפסה חופפת של אותו גליון הדפוס אך לא מאותו גליון בולים. במקרה של גליונות השקלים הם הודפסו (הערכים הקטנים) בצורה שבכל גליון דפוס היו מספר גליונות בולים כשאחדים מסומנים בקו צבע, אחרים בכוכב ואחרים ללא כל סימון מאפיין. בקו צבע, למשל, המשמש סימון למדפיס, מסומנים כל הגליונות שבפינה הימנית שבגליון הדפוס.

רצה המקרה, שבקטע זה של לוח ההדפסה נשמטה האות "י" במלה "ישראל" וזו כמובן לא מופיעה עתה בבולי אותו גליון הבולים. האות חסרה רק בבול אחד בכל גליון בולים ורק בגליון בולים אחד. אף-על-פי שבגליון הדפוס יש מספר גליונות בולים, אין הטעות חוזרת אלא פעם אחת בכל גליון דפוס, כיוון שרק היא מופיעה בלוח ההדפסה.

גליון דפוס שיש בו, למשל, 6 גליונות בולים מקבל לפיכך, על כל 6 גליונות בולים, גליון אחד עם הטעות. כאמור האות חסרה רק בבול אחד ופרושו שבול אחד מתוך בולי כל ששת הגליונות הוא ללא אות "י", כלומר מופיע בו "שאל" במקום "ישראל". עד כה נמצאה הטעות בבולי 0.05 שקל, 0.1 שקל, 0.2 שקל ו-0.3 שקל. אין ספק שזו טעות מצערת מבחינת המדפיס, אך היא בוודאי לא מצערת את האספנים...

044172 080880*

לעתים נדמה שהבולאים כאילו אורכים לטעויות דפוס ויתכן, שאילו יכלו, היו אולי יוצרים אותם במתכוון, אך ורק למען תאוות שגיאות הדפוס. אבל, במציאות אין צורך ליצורם במתכוון, שכן הן נוצרות שלא במתכוון.

הנה, עוד לא יבש הצבע במכונות ההדפסה שהדפיסו את בולי השקלים, שהופיעו בחודש דצמבר, וכבר אנו מוצאים שורה של טעויות דפוס, יפות להפליא, הקורצות לאספנים, בבחינת "הכניסונו לאלבומיכם..." ה"כוונה למספר צמדות בולי שקלים שנמצאו כאשר השם "ישראל" הודפס בהם ללא האות "י" ("שאל" במקום "ישראל"). אכן זו שגיאה יפה מאוד, שכן אין כאן כל ספק לגבי האוטנטיות וכיוון שהטעות שכיחה למדי, ניתנת האפשרות להרבה אספנים להתעניין בה.

סוכנים בולאיים בביקור בארץ

סוכנים ועובדים מצטיינים של חברת הבולאות הספרדית "קפיסה" הגיעו לסיוור בן 3 ימים בישראל כבנוס שנתית של החברה. בערב הסיום החגיגי של הסיוור, חילקה הנהלת החברה את הפרסים האישיים לעובדיה המצטיינים ביותר.

ברכת השירות הבולאית הישראלית הובאה ע"י מר ינון ביילין, סגן מנהל השירות. משתתפי הסיוור קיבלו שי כמזכרת מביקורם בישראל - מעטפות היום הראשון עם בולי אמנות הציר - ירושלים.

צימדת,,דאר עברי" ב-89 אלף שקל

אכן, מי שחשב כמוני שזהו סכום מכובד למדי עבור ארבעה בולי דואר-עברי בני 3 פרוטות בצורת רביעיה עם מספר סודר נדיר בניקוב של 10 על 2 ס"מ, מוטב שישב על כסאו לפני שיקרא כאן מה אומנם שילמו עבור הצימדה! אכן, לא יאמן, הצימדה נמכרה בתל-אביב בסכום האגדי של 89 אלף שקל!!! נכון, הקונה אינו ישראלי. הפריט נקנה על-ידי סוחר לונדוני עבור אספן שם. למכירה הגיעו כמה אנשים מחו"ל, אך רובם היו ישראלים.

במכירה היו כמובן עוד הפתעות, אך לא בסדר גודל של צימדת "הדואר העברי". מעטפת דואר עברי (9 בולים עם שבי לים) נמכרה ב-31 אלף שקל; סט, כמעט מושלם, של בולי נהריה במצור נמכר ב-8 אלפים שקל כשמחירו ההתחלתי היה 3.5 אלף שקל; מעטפת טיסה ראשונה - תל-אביב-פריז-ניר-יורק נמכרה ב-7.5 אלף שקל (מחיר התחלתי 6,000 שקל) ובסכום כזה נמכר גליון או"ם הראשון.

ביריד הספרים בקהיר

במסגרת התצוגה שהמכון לייצוא במשרד התעשייה, המסחר והתיירות הציג ביריד הספרים בקהיר, הוצגו גם בולי ישראל בתצוגה מיוחדת שתוכננה והוכנה על-ידי השירות הבולאי הישראלי.

המשבר הפוקד זה זמן רב את הבולאות הישראלית, בעיקר בשל האינפלציה, אין פרושו שבולי ישראל לא "מצטיינים" פה ושם בהשגת שיאים במחירים.

בחודש פברואר השנה הועמד למכירה פריט ישראלי, לכאורה, "קונבנציונאלי", אך מכובד למדי. "בולי הבירה", החברה הירושלמית למכירות פומביות בהנהלתו של גוטנברג הביאה השבוע במכירה הפומבית שלה בתל-אביב, צימדה של ארבעה בולי "דואר עברי" בני 3 פרוטות במחיר התחלתי של לא פחות מ-16 אלף שקל. זהו מחיר מכובד למדי, בהתחשב שהמדובר בארבעה בולי לים בני 3 פרוטות, אולם המיוחד שבהם הוא הניקוב. מגוון של ניקובים, מהם נדירים כידוע, בבולי הדואר העברי יש יותר ונדירים פחות. הניקוב הנדיר ביותר הוא ניקוב 10 (10 נקבים ב-2 ס"מ). ידועים רק כמה עשרות קטעי גליון (הפינה הימנית של הגליון) עם מספר סודר של גליון ההדפסה, עם ניקוב 10. בולים בודדים בניקוב זה גם כן יקרים אך כמובן שמהם יש הרבה יותר. הניקוב הנפוץ ביותר של "הדואר העברי" הוא ניקוב 11. יש עוד כמה ניקור בים יוצאי דופן, כמו 10:11 (ניקוב שונה ב-מאונך ובמאוזן) ויש גם בולים חסרי ניקוב אלא מין דקור מאורך כלומר שהבולים לא עברו במכונת ניקוב אלא מן דיקור מאורך יותר שאומנם הקל על תלישת הבולים אך לא יצר בהם נקבים, כמקובל.

קטלוג אמריקאי לבולי ישראל מציין, למשל, רביעית בולי 3 הפרוטות עם מספר הגלופה (כנ"ל) במחיר של ארבעת אלפים דולר לעומת עשרות דולרים תמורת צמדות רגילות.

בבולי "דואר עברי" יש גם מגוון של סוגי נייר ודבק, כך שגם לאלה מחירים שונים. כך למשל, מוערכים הבולים בנייר בהיר בכמאתיים דולר, בנייר צהוב בכשלוש מאות דולר (ניקוב 11) ואילו הרביעיה בניקוב 10 מוערכת כאמור בקטלוג זה בארבעת אלפים דולר. במכירה של "בוליהבירה" היה מחירה ההתחלתי, 16 אלף שקל.

A black and white portrait of a man with short, dark hair, wearing thick-rimmed glasses, a dark suit jacket, a white shirt, and a dark tie. He is looking directly at the camera with a neutral expression. The background is a mottled, light gray.

לא קוימו בשנה שחלפה ביקורים באגרי דות, כפי שתוכנן, במידה רבה בשל היעדר יוזמה מטעם האגודות. אוקו ציין, כי בפעולות ההתאחדות היתה, משום מה, העדפת עניינים הקשורים בייצוג בחו"ל, על פני ה"פעילות בארץ. על הוועד החדש יהיה לתת דעתו לאיזון הולם בין שני התחומים, הוסיף בתום הדו"ח.

9

האומנם ברנשטיין, ליון וקלאוזנר?

אני רוצה לקוות שהשר, שוויתר על כהונת שר התיקשורת בממשלת הליכוד יותר גם על הצעתו להנפיק שלושה בולי אישים חדשים, פשוט למען הצדק והיגיון... השר מודעי הציע, בתוקף תפקידו כיו"ר וועדת שרים לבולים וסמלים, להנפיק בולי דואר לכמה אישים שזכויותיהם בעיקר במסגרות מפלגתיות ולא כפי שזה היה מקובל בקדנציות קודמות של הממשלה שדיוקנאות אישים הונפקו רק לאנשים ששימשו בתפקידים ממלכתיים בדרג העליון, כמו נשיאים או ראשי ממשלה, או אישים שהיתה לגביהם הסכמה כללית כמו ד"ר הרצל או יאנוש קורצ'אק. כך נהגו אצלנו במשך כל שנות שלטון המערך ותודות למדיניות זו לא היתה אצלנו אינפלציה בבולי דיוקן. לא כך נהגו בממשלת הליכוד. ראש הממשלה מנחם בגין, יזם אישית כמה בולים לאנשים שהוא חפץ ביקרם, לרבות בול שני לז'בוטינסקי ובול מיוחד למפקד אצ"ל, דוד רזיאל. לשם איוון פוליטי הוא

אישר בול שני לדוד בן-גוריון (שלא היה כל צורך בו) ובולים למפקדי כל המחתרות בארץ שפעלו לפני קום המדינה.

מסתבר שגם לשר מודעי יש רשימה של אנשים שהוא חפץ ביקרם ולכן הציע את פרץ ברנשטיין, שניהן כשר המסחר והתעשייה בממשלה זמנית בשנים 1952-1955, את רב אריה ליון, שהתפרסם כ"רב האסירים" ואת פרופסור יוסף קלאוזנר. השלושה, כבודם במקומם, אך זכויותיהם בכל זאת פחותים מכל האישים שהופיעו עד כה בבולי דואר. ממשלת הליכוד הנפיקה את מספר האישים הרב ביותר מתוך כל בולי ישראל וככל שהרשימה גדלה פחת ייחודם של האישים. עתה רוצים בכוח וברגע האחרון ליצור תקדימים להנפקת בולים לשרים, רבנים ופרופסורים, אך ורק שיפארו את אלבומינו, יחד עם הרצל, וייצמן, בן-גוריון, שרת, ז'בוטינסקי, ביאליק, שלום עליכם, עגנון ודומיהם, שהופיעו בימי הממשלות הקודמות.

משום מה בולט הרצון אצל השרים "בני זמננו" לקבוע קריטריונים חדשים להנפקת בולי-זכרון ובכך להבטיח "על בטוח" מקומם של רבים משרינו באלבומי האספנים. זה לא הוגן ויש לפסול נסיון כזה לבל ישמש תקדים.

"דבר" א.ל.

"בהצעה זו שוב מתקרבים אנו כמה צעדים לקראת רפובליקת בנות - הכנספיו, כן בר לינו?"

"אינני יודע מה הם אמות המידה, שלפיהן הונפקו מאז הקמת המדינה בולי זכרון ל-39 אישים בתחומי הפוליטיקה, המלחמה, המדע, הספרות והדת. דומה שהתאמצו לקיים סטנדרט מסוים. הבדל אחד בין עבר והווה מזדקר לעיני מיד: הפיחות הכללי, לא רק את "ערך המטבע מפחיתה ממשלה זו בקצב מסחרר".

(קטעים מתוך "הארץ")

בעל ההצעה, השר יצחק מודעי
כפי שצולם באותו עתון

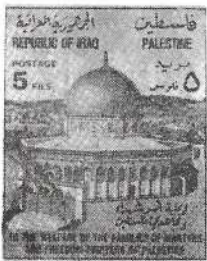
העתונים "דבר" ו"הארץ" פירסמו מאמרי בקורת על כוונת השר מודעי לקבל החלטת הממשלה בעניין בולי האישים. סופר "הארץ" עמוס אילון פתח את מאמרו במילים: "עם נעילה, כמעט כמי שחוששת שמעתה ואלף ייסגרו בפניה אשנבי הדר, מנסה ממשלה משונה זו, להרחיב ברגע האחרון את התנחלותה, בתחום הפילטליה. היא מתכוונת להנפיק שלושה בולים חדשים לזכר שלושה מאנשיה שבדרך זו, ייכנסו, מן הסתם, לפנתאון הלאומי, או לפחות לאלבומיהם של אספנים".

בולי או"ם לתעמולת אש"ף

- מאת יהושע מרקוס -

כן צויין, שמאז שנת 1947 הועלו אס-פקטים שונים של הבעיה הפלשתינית. במושב העצרת הכללית של האו"ם שהתקיים בשנת 1974, אושרה מחדש ההחלטה על זכויות העם הפלשתיני הכוללת: הזכות להגדרה עצמית ללא התערבות מבחוץ; הזכות לעצמאות לאומית וריבונית, הזכות הבלתי מעורערת של הפלשתינאים לשוֹב לבתיהם ולרכושם.

לא הדרגים הפוליטיים בלבד, אלא גם הרבה סוחרי בולים בארה"ב - הודיעו מראש, כי יימנעו מלקנות בולים אלה.

בול "פלשתינ" בעיראק

הערבים יודעים לנצל היטב את הבר לים כאמצעי תעמולה. יעיד על כך בול של עיראק בערך של 5 פילס, בו מופיע מסגד עומר בירושלים העתיקה בצבעוניות רבה. שם המדינה המוציאה את הבול מופיע בצד שם של מדינה שכלל אינה קיימת במציאות - פלשתינה, וכמעט וניתן לחשוב שהמדובר הוא בבול מימי המנדט הבריטי, כאשר בצד השם "פלשתינה" הופיע הקיצור א"י.

הבול מוקדש ל"סעד למשפחות הגיבורים וללוחמי השיחרור של פלשתינה".

למרות התנגדות דעת הקהל וסוחרי הבולים, הנפיק דואר או"ם סידרת בולים ה"מוקדשת ל"זכויות הבלתי מעורערת של העם הפלשתיני".

עוד לפני הנפקת הבולים הודיעה משלחת ארה"ב שבולים אלה הם בעלי מגמה פוליטית עוינת כלפי ישראל. משלחת ארה"ב קיימה גם שיחות עם מזכ"ל או"ם קורט וואלדהיים והדיגישו בפניו, כי בהנפקת בולים מסוג זה יש פוליטיזציה בלתי מקובלת של מינהל הדואר של האו"ם.

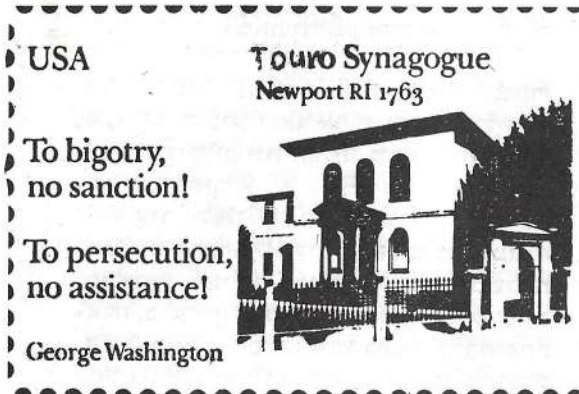
אולם ברור היה מראש שהעצרת הכללית של האו"ם, בהרכבה הנוכחי, לא תוותר על תוכנית זו. ואמנם, העצרת הכללית של האו"ם חייבה את מינהל הדואר להנפיק שורה של בולי זיכרון מטעם האו"ם כדי לתת פירסום נרחב ככל האפשר ל"מצב החמור של העם הפלשתיני ולזכויותיו הבלתי מעורערת".

הבולים הופיעו ב-30 בינואר בשלוש מהדורות: בנייר, ז'נבה, ווינה, ובכמות כוללת של 5.9 מיליון בולים.

שלושת הבולים שצוירו עלידי דוד דווארסט מארה"ב הודפסו בשווייץ, כוללים ציור זהה שעליו מופיעה הכתובת "הזכויות הבלתי מעורערת של העם הפלשתיני", עם השם "אומות מאוחדות" וסמל או"ם. הבול שהופיע בדואר או"ם בנייר יורק בשפה האנגלית, הודפס - בערך של 15 סנט - בצבעים ירוק שחור, צהוב וחום, בכמות של מיליון ו-900 אלף בולים.

בבולים שהופיעו בז'נבה ובוינה מופיע אותו ציור ואותו נוסח בצרפתית ובגרמנית. בהסברת הרקע לבולים אלה, כותבת הנהלת דואר או"ם שסידרה זו, על "הזכויות הבלתי מעורערת של העם הפלשתיני", הרי נפקה תוך תיאום והסכמה של העצרת הכללית של האו"ם.

בית הכנסת טורו בבול ארה"ב

אוניות שביקרו באיי שלמה

ב-14 בינואר הופיעו באיי שלמה ארבעה בולים עם אוניות שביקרו אי פעם בחופי האיים. במארס יופיע שם בול מיוחד לזכרו של הגלאי הספרדי מורל והקרטוגראף הצרפתי ג'ון ניקולאס בושה.

רוזנבאום באיי וירג'יניה

ששת הבולים החדשים של איי וירג'יניה הבריטיים מראים אייה החשובים של הטריטוריה. ששתם צוירו בידי צייר בשם י. טומבס, והודפסו בבית דפוס של רוזנבאום. השם "רוזנבאום" אכן מודפס בשולי הבולים, אך כיוון שאין לנו פריטים שעליו ובאם הכוונה ליהודי, איננו יכולים להמליץ בפני אספני יודאיקה לכלול בולים אלה בארס יודאיקה. אני מניח שפרט זה יתברר בקרוב.

בית הכנסת ההיסטורי משנת 1763 "טורו" בניופורד, שבארה"ב, יופיע בשנה הבאה בבול אמריקאי מיוחד. בית הכנסת טורו הוא הישן ביותר בארה"ב. הוא נבנה על ידי הקהילה היהודית הספרדית, מהגרים שבאו מספרד ופורטוגל, צאצאיהם של היהודים נרדפי האינקבויזיציה בספרד. בית הכנסת נבנה ברוד איילנד שהווה חוף מבטחים לחופש הדתי של המהגרים מספרד. האמריקאים מדגישים שהבול יונפק כסמל למסורת האמריקאית לחופש הדת וכאתר היסטורי.

בית הכנסת "טורו" תוכנן על ידי פטר הריסון, ארכיטקט שהתמחה בבניה קולוניאלית. הבית נבנה ב-1763. ב-1946 נקבע כאתר היסטורי לאומי.

בסוף המאה ה-18 נתדלדלה הקהילה היהודית במקום ובית הכנסת נסגר. הוא נקרא על שמו של יצחק טורו וצאצאיו אכן שמרו על בית הכנסת בכל התקופה שלא התקיימו בו תפילות, עד 1883. הציוד לרבות הרהיטים נשמרו עד היום הזה.

בבול מופיעה תמונת בית הכנסת ומובאה מדברי ג'ורג' ואשינגטון: "לצרות מחשבה אין תמיכה" ו"לרדיפות אין סיוע". הבול יופיע בשנת 1982 במלאות 250 שנה להולדתו של ג'ורג' ואשינגטון. בשנת 1790 ביקר בניופורט ג'ורג' ואשינגטון והוגשה לו איגרת ברכה של קהילת טורו ובדברי תשובה אמר ואשינגטון מילים בהן נלקחו שתי המובאות שבבול.

טקס הצגת הבול היה במוסיאון הדואר במסגרת תערוכה בנושא "הקהילה היהודית בארה"ב 1654-1830".

השם "רוזנבאום" מופיע למטה מצד ימין

FELEDO

LEVELEZOLAP

1902 * 1973
SZIGETI JÓZSEF

אינשטיין בנווה סאד

חותמת מיוחדת הוטבעה לאלברט אינשטיין בעיר היוגוסלאבית נווה-סאד. אגב, הורי אשתו של אינשטיין גרו בשעתו בנווה-סאד ביוגוסלביה ואינשטיין ביקר פעמיים בעיר היוגוסלאבית, ב-1905 ו-1907. אגב, אינשטיין נפרד מאשתו המתימטיקאית מילבה מבית מאריס בשנת 1918 ושני בניו נשארו עם אימם. ב-1922 העביר אינשטיין לגרושתו ושני ילדיו את מחצית הסכום של פרס נובל שזכה בו באותה שנה.

יהודים בחותמות הונגריות

- מאת ל. קליין -

פישר מור בהונגריה

קוראנו, לודביק קליין מאשדוד, יליד הונגריה ואספן יודאיקה, המציא לנו השבוע שורה של ידיעות על בולי הונגריה וחותמות שהוקדשו שם באחרונה ליהודים.

• זולטן שיינהרט - בול דיוקן וחותמת מיוחדת;

• פאול ארליך - חותמת מיוחדת עם דיוקנו;

• קוראני פריגאש - חותמת מיוחדת וגלויה מיוחדת עם דיוקנו לקונגרס הסתדרות מדיצינית (לפני מספר שנים הופיע גם בול-דואר עם דיוקנו);

• סיגטי יוסף - כנר יהודי (?) - גלוית-דואר עם בול מוטבע;

• אלפרד היוש, ספורטאי, יהודי-הונגרי, על גלוית דואר עם בול מוטבע. היוש זכה במדליית זהב באולימפיאדה.

• פישר מור - מייסד מפעל חריטנה בהונגריה צויין בחותמת-דואר במלאות 100 שנה להולדתו. בחותמת כלי פורצלן ושמו של מייסד המפעל, פישר מור.

• 150 שנה להולדתו של קרול גולדמרק - חותמת מיוחדת (לפני שנים הופיע גם בול דואר).

בתי כנסת בבולים

מאת ד"ר ע. לפין

להלן רשימת בולים וחותמות שהוקדשו לבתי כנסת. נשמח לקבל הערות והשלמות לרשימה, ל תועלת האספנים.

- 1963 גרמניה המזרחית - שריפת בתי-כנסת ב"ליל הבדולח".
- 1965 ישראל - חותמת לחנוכת בית-הכנסת ובית המדרש בפרדסי-חנה מ-21.12.65.
- 1965 ספרד - בית-הכנסת בטולדו
- 1966 גרמניה המערבית - בית הקהילה בברלין (חותמת מ-19.4.66).
- 1966 יוגוסלביה - חותמת 400 שנה לקהילה היהודית שם.
- 1967 צ'כוסלובקיה - ביהכ"נ "על תנאי" בפראג ובית העלמין היהודי (2 בולים).
- 1968 הודו - ביהכ"נ בקוצ'ין (חותמת מ-15.12.68).
- 1968 סוריה - ביהכ"נ ב"יודן סוואנה" (3 בר לים).
- 1969 אנטילים הולנדיים - ביהכ"נ "מקוה ישראל עמנואל" בפונדה.
- 1969 גיברלטר - חותמת בית-הכנסת בגיברלטר.
- 1969 ק"ל - מערת המכפלה (4 בולים).
- 1970 ישראל - 5 בולים: ביהכ"נ הפורטוגזי באמ סטרם (הולנד); ביהכ"נ הגדול בטוניס; ביהכ"נ הגדול במוסקוה; ביהכ"נ "שארי" ישראל" בניירורק; וביהכ"נ הישן בקראקא (פולין).
- 1971 גרמניה המערבית - חותמת 300 שנה לקהילה היהודית (12.9.71).
- 1972 ישראל - (4 בולים) ארוך קודש בביהכ"נ ה-איסטנבולי בירושלים (מקודם באנקוה, איטליה); בהיכל שלמה בירושלים (מקודם בפדובה, איטליה); בכנסת ישראל בירושלים (מקודם בסורניה, איטליה); ובביהכ"נ קרית שמואל (מקודם ברג'יו אמיליה, איטליה).
- 1973 גויאנה - בית-אל (2 בולים).
- 1974 ישראל - 4 בולים: בית-הכנסת האוניברסיטאי, האיסטנבולי, בית-הכנסת "האמצעי" ובית-הכנסת של רבן יוחנן בן זכאי בירושלים.
- 1975 הולנד - בית-הכנסת הפורטוגזי באמשטרדם.
- 1976 אוסטרליה - 150 שנה לבית-הכנסת העירוני בוניה.
- 1978 בלגיה - בית-הכנסת הגדול בבריסל (בול וחותמת).
- 1979 צרפת - חותמת ל-100 שנה לבית-הכנסת, דידון מ-16/17.9.79.
- 1980 שוודיה - חותמת ל-200 שנה לקהילה יהודית בגוטבורג מ-9.5.80.
- 1981 ארה"ב - ביהכ"נ "טורו" (ראה בעמ' "יוד-איקה" בחוברת).
- נ.ב. במסגרת מפעל הנוער "קרקע לפליטת ישראל" הוציאה ק"ל פנקסי תיות מצוירות, ביניהן קיימים ציורי בתי-כנסת.

- 1919 הקהילה היהודית של לובומל - בתי-כנסת מעץ.
- 1937 קק"ל - בית-הכנסת "ישורון" בירושלים.
- 1943 הקק"ל הנפיקה 10 בולים עם בהכ"נ: הפורטוגזי באמשטרם (הולנד); "דהני" בבודפשט (הונגריה); ביהכ"נ בברודי ר בולפה (פולין); בוורמס (ורמיה) - (גרמניה) ע"ש רש"י; בית הקהילה בוורשה (פולין); בטולדו (ספרד); בית המדרש של הבעש"ט במז'יבוז' (פולין); ביהכ"נ "על תנאי" בפראג (צ'כוסלובקיה); וביהכ"נ ברומא (איטליה);
- 1947 הונגריה - בית-הכנסת "דהני" בבודפשט.
- 1949 ישראל - חותמת הילולת בר יוחאי מ-16.5.49.
- 1953 ישראל - 3 בולים עם ארונות קודש בירושלים, בפתח-תקוה ובצפת.
- 1954 קק"ל - 6 בולים עם: בית-הכנסת "דהני" בבודפשט (הונגריה); בית-הכנסת ע"ש רש"י בוורמס; בית-כנסת בטולדו; בית המדרש של הבעש"ט במז'יבוז'; בית הכנסת "על תנאי" בפראג; ובית הכנסת ברומא.
- 1956 ישראל - בית-הכנסת הספרדי והאשכנזי ב-טבריה.
- 1957 ישראל - פסיפס רצפת ביהכ"נ בבית אלפא וחותמת מ-16.10.57.
- 1958 ישראל - היכל שלמה (גלילית דואר) וחותמת מ-8.5.58.
- 1958 קק"ל - בית הרבנות הראשית לישראל (2 בולים).
- 1958 ישראל - 3 גלויות דואר עם בהכ"נ: "על תנאי" בפראג; בית-הכנסת בניפורט (ארה"ב); ובית המדרש של הישיבה בקרית צאנז.
- 1959 ישראל - בית-הכנסת הגדול בתל-אביב.
- 1959 קק"ל - ביהכ"נ "דהני" בבודפשט.
- 1960 ישראל - ביהכ"נ "דהני" ומעטפת יום ראשון לבול הרצל.
- 1961 ישראל - שרידי בית-כנסת עתיק בכפר נחום.
- 1961 סוריה - ביהכ"נ "נוה שלום" בפארא-מרוו.
- 1961 ישראל - בית המדרש של הבעש"ט במז'יבוז' (פולין).
- 1962 פנמה - שני בתי-כנסת בבלבוא ובפנמה סיטי.

אקספדיציות צבאיות בחותמות צרפת

– מאת ש. וסרמן –

ברומא הוקמה רפובליקה והיא הוכנעה ע"י התערבות הצרפתים. הנימוק של הגנה על האפיפיור שימש לצרפתים עילה שגם לאחר שהרפובליקה הוכנעה, נמשך בכ"ז הכבוש עד ל-1870. רק הכשלונות של צבא צרפת במלחמתו נגד פרוסיה, הם שהכריחו את הצרפתים להוציא את חיל-המצב מרומא. בתקופת הכבוש הראשונה 1849-66 השתמש הדואר הצבאי, בחותמת גריל. בתקופת הכבוש השנייה – היינו בשנים 1867-70, הוכנס לשמוש הלוגו בעל האותיות CER, שהן ראשי תיבות של CORPS EXPÉDITIONNAIRE – ROME (ציור 15).

חותמות אלו נמצאות בשחור ובאדום.

2. מלחמת קרים 1853-1856

מאז ומתמיד היתה רוסיה לוטשת עין לכבוש את העיר קונסטנטינופול (בפיהם – "צארגאד" – קרית הצאר), שהיא המפתח לפריצת מיצרי בוספור והדרדנלים, כלומר הנתבי הימי להודו. העתוי שנבחר לחדוד היחסים שבין רוסיה ותורקיה היה מצבה המעורער של תורקיה – "האיש החולה" וביחוד שנקרתה להם עילה להחרפת הסכסוך.

נקדיש לענין זה, מלים אחדות, הואיל ועילה זו קשורה לארצנו.

סכסוך של דורות שבין האורטודוקסים (הכנסייה הפראבוסלבית) והלטינים (הכנסייה הקתולית) בקשר ל"מקומות הקדושים" לנוצרים בא"י, החרף על רקע של גניבה ב"כנסיית המולד" בבית לחם. הרוסים שראו עצמם אפוטרופסים ומגינים על האורטודוקסים תבעו להעמיד את כל הנוצרים האורטודוקסיים באימפריה התורקית תחת חסותו של הצאר וכן תבעו להקנות לפרבוסלבים זכויות יתר לעומת הקתולים.

המשך בעמוד 19

הסימן המובהק המאפיין את האימפריה השנייה בצרפת, כששליטה הוא נפוליאון ה-3, הוא המעורבות הרבה במאורעות הבין לאומיים.

מעורבות זו החלה כבר בשנת 1849, כש נפוליאון עדיין נשיא הרפובליקה השנייה. הוא שלח צבא לעזרת האפיפיור פיוס ה-9 וכבש את רומא מידי מדיני וגריבלדי. צבא משלוח זה, שתוכנן למשימה מוגבלת וזמנית בלבד, האריך בכל זאת שבת באיטליה עד 1870 (בהפסקה קצרה ב-1866).

פעלתנותו הצבאית של נפוליאון המשתרעת על מדינות קרובות ורחוקות נתנה את אותותיה בהופעת חותמות רבות ושונות. בכל מקום שם הגיע הצבא הצרפתי (ונופתע כאשר נפרט את שפע המקומות אליהם הגיע), שם הוקמו משרדי דואר. במשרדים אלה השתמשו בחותמות לוגו, כשראשי תיבות של המחנה מצויינים בתוכו.

ככלל אפשר לאמר כי הבולים הבאים ממערכות צבאיות וממחנות הצבא כאלה, הם מבוקשים ונדירים.

להלן נלך בעקבות המאורעות באופן כרונולוגי.

ציור 16

ציור 15

1. כבוש רומא

שנת 1848 מצטיינת כשנה של תנועות מהפכניות. גל מהפכני מציף את קיסרות אוסטריה, את המדינות הגרמניות, בטרם הוקמה הקיסרות – הרייך, וכן את המדינות בחצי האי האפניני, לפני שהתאחדו למלכות איטליה.

50 שנה לסוויס-אייר

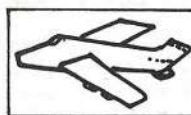
במאס 1931 התאחדו שתי החברות - "באלייר" ו"אדיאסטר" והחלו לפעול בשם חדש, הידוע לנו בשם "סוויס-אייר".

במלאת שנה לחברה המאוחדת הנפיק דואר שווייץ בול זכרון מיוחד המתאר קטע מטוס מאלה שבשימוש חברת סוויס-אייר. במקביל הוצאו חמש מעטפות-טיסה מיוחדות שהוטסו בחמישה נתיבי טיסה של החברה: בזל-ציריך; ז'נבה-בואנס-איירס; ציריך-הלסינקי; ציריך-שיקאגו; ציריך-דו'קארטה; ה-טיסה בקו בזל-ציריך עמדה להתקיים ב-26 במאס ואילו שלוש הטיסות האחרות נועדו ל-30 באפריל 1981.

מעטפות-הטיסה המיוחדות הוכנו ע"י דואר שווייץ והופצו בקפיל שכלל את חמש המעטפות במחיר 17 פרנק.

קיימת מעטפת יום ראשון של הבול ה-מיוחד שהוקדש ל-50 שנה לסוויס-אייר וב-מקביל 5 מעטפות שונות עם בולים שונים וחותמות טיסה בחמש הטיסות המיוחדות.

50 לטיסה הטרנס-אטלנטית

לציון מלאת 50 שנה לטיסה הראשונה הטרנס-אטלנטית הופיעה באיטליה איגרת מצוירת עם בול מוטבע המתאר קטע ממפת אירופה וקו הטיסה הטרנס-אטלנטי. החור תמת המיוחדת שהוטבעה ביום הופעת האיגרת מראה קטע מפה עם הים התיכון לרבות חופי מדינת ישראל.

מיוחד לאספני אניות

סידרה גדולה של בולי אניות צפויה השנה באי פנהרין שבאוקינוס השקט, אחד מאיי קוק. בסידרה יהיו 13 ערכים אולם כל ערך יופיע פעמים אחדות עם ציור שונה. ב-16 בפברואר הופיעו חמשת הערכים הראשונים - 1 סנט, 3 סנט, 4 סנט, 6 סנט ו-10 סנט. כל אחד מאלה הופיע 4 פעמים, כך שחמשת הערכים הראשונים כבר נתנו לנו 20 בולים שונים. לפי שיטה זו צפוי שה-סידרה בת 13 בול תכלול לא פחות מ-52 בול. כאמור כל בול מראה ספינה אחרת, מאלה שעשו דרכן במימי האיים במרוצת השנים, מאז מסעו של מגלן בשנת 1522.

דואר יוניפי"ל בלבנון באמצעות נהריה, ראש הנקרה וביירות

מאת צ. ברסט

מות עם תאריך בנוסח FN-BATALIONEN סידור דומה ישנו לגבי הצרפתים עם חות' מת POST AUX ARMEES כל שאר היחידות המעבירות מכתביהם לשרות הדואר ב' ראש הנקרה אינם חייבים ביול, אלא חותמת UNITED NATIONS INTERIM FORCE, LEBANON. כאשר הדואר מיועד לארצות תיהם. לארצות אחרות חייבים בבולים - בולי ישראל, בולי לבנון או בולי צרפת.

מה ביוניפי"ל

בכוח יוניפי"ל, שמפקדתו בראש הנק' רה, מצויות יחידות תחזוקה, אספקה, הנד' סה, בית חולים, יחידת הליקופטרים ומספר גדודים הפזורים בעמדות ובתצפיות בכל השטח. במפקדה יש כוחות מצרפת (פלוגת ציוד ואספקה ופלוגת הנדסה), מאיטליה (יחידת חיל'אוויר עם 4 הליקופטרים - 34 איש) וגמשיודיה (יחידת רפואה המפעילה את ביה"ח, במקום היחידה הנורווגית שהוחלפה באוגוסט 1980).

שמונה גדודים

הכוח מורכב משמונה גדודים, המסומ' נים בהתאם לארצות המוצא שלהם:

1. פיג'י - FIJBATT
2. אירלנד - IRBATT 48
3. סנגל - SENBATT
4. נורווגיה - NORBATT 6
5. הולנד - DUTCHBATT
6. גאנה - GHANBATT 14
7. ניגריה - NIBATT 6
8. לבנון - LEBANESE BATTALION

המשך בעמוד 19

בכוחות האו"ם בלבנון, הידועים בשם יוניפי"ל, 600 איש. לא יפלא איפוא, שלכוח בסדר גודל זה יש צורך בשרותי דואר. הדואר פועל שם בשני מישורים:

1. דואר פנימי - פעם ביום מבקר הליקופ' טר, המופעל ע"י צוות איטלקי, בבסיסי כל הכוחות הפזורים בשטח ואוסף דואר למשי' לוח ובמקביל משאיר דואר שנועד לחיילים.
2. בבית הדואר בנהריה מצוי ומוחזק ע"י כוח יוניפי"ל, תא'דואר שמספרו 75. במקביל משתמשים אנשי יוניפי"ל בשיטה דומה בדואר בירות.

יחידת הדואר שפעלה בתל-אביב בתא' דואר 3540 נסגרה.

בראש הנקרה פועלת יחידת דואר המופ' עלת ע"י חיילים צרפתיים ומעבירה את כל הדואר של היחידות שאין להן שרותי דואר מיוחדים ליחידותיהן. מרכז זה ניתן שרותים לכל היחידות פרט לכוחות ההולנדיים, הנורווגיים והצרפתיים.

UNITED NATIONS NATIONS UNIES
INTERIM FORCE IN LEBANON
FORCE INTERIMAIRE AU LIBAN

Majors (ret)
Zvi Serent
62, Shivit Israel Str.
Ramat HaHasharon
Israel

ההולנדים משתמשים בחותמת "דואר שדה '95 VELDPOST. המשלוחים להולנד הם ללא תשלום, כלומר ללא בולים. לארצות אחרות מביילים בבולים הולנדיים. גם הנור' ווגים שולחים את הדואר שלהם לארצם ללא בולים. החותמת היא NORWEGIAN BN UN. הדואר שנועד לארצות אחרות באמצעות דואר נורווגיה מחייב גם במקרה זה ביול בבולי נורווגיה. על מכתבים כאלה יש חות'

שנת סעד לנכים

בריטניה הצטרפה לשורת המדינות ש-
נפיקו השנה בולים מיוחדים לציון שנת
סעד לנכים. ארבעת הבולים מתארים
עיוורון, שיתוק רגליים וידיים ואילמות.

פנים שונות למלכה האם

המלכה האם הבריטית, שהאימפריה
חגגה את יום הולדתה ה-80 ב-4 באוגוסט,
מופיעה השנה בשורה של בולי דואר
במדינות שונות בחבר העמים הבריטי.
מרבית המדינות הנפיקו בול בודד עם ראש
המלכה ואילו כמה טריטוריות באוקיאנוס
השקט הנפיקו מספר בולים וגליונות-זכרון
כשהתמונות פחות נדרשות.

18 בולים ב-1981

לוח ההנפקות של אוסטרליה כולל 18
הנפקות ב-1981:
ב-5 בינואר - 25 שנה לשרותי הרווחה
וגליון זכרון לקראת תערוכת "ויפא '81";
במארס - 100 לצייר וילהלם דאכר ובול
לועידה האירופית השלישית לרהאביליטא-
ציות.

באפריל - 125 להולדת זיגמונד רויט
וקונגרס "יוניטאל";

במאי - 100 שנות טלפון באוסטריה;

ביוני - יום הילד;

ביולי - 850 שנה לעיר גלן;

באוגוסט - קונגרס בין-לאומי לרוקחות,

ואוטו באוור;

בספטמבר - קונגרס בין-לאומי למתמ-

טיקה, 500 שנה לכנסייה גוטית סט וולפגנג,

יריד בגראץ, קונגרס לחקר התקופה הביזנ-

טית ו-100 שנה להנס קלסן;

באוקטובר - וועידה בין-לאומית;

בנובמבר - 125 שנה להולדת יוסף

האמר, אבי האורניטאליזם, ו-100 שנה להר-

דת סטפן צווייג.

פרפראות

מהדורה חדשה של וולט דיסני

בחודשים האחרונים היינו עדים לכמה
סדרות בולים במספר מדינות לרגל מלאות
חמישים שנה למייסד אימפריית סירטי
המיקי-מאוס - וולט דיסני. לקראת חג המו-
לד 1980 היו ארצות שחזרו על הנושא. עתה
יש כאלה ששוב חוזרים לנושא והפעם לרגל
חמישים שנה ל"פלוטו" הכלב הגיבור
מסירטי וולט דיסני. יום הולדתו של פלוטו
צויין לפי שעה בטוגו, גרנדה, טורקס
וקייקוס וגרנדינס. בכל מדינה בול או שניים
וגליון-זכרון.

Vorankündigung
Briefmarkenprogramm 1981

Gedenkblock „WIPA 1981“

מאה שנה לאוניברסיטה

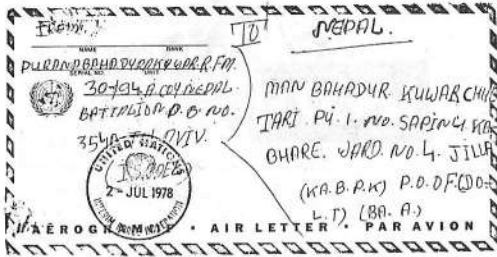
ב-14 באוקטובר 1980, הונפק בהולנד בול זכרון בערך נקוב של 50 סנט לציון מאה שנה ליסוד האוניברסיטה החופשית באמסטרדאם. לכל רוחב הבול נדפסה הספרה 1 ומשמאל לימין מוצג דיוקן של הרקטור הד"ר אברהם קויפר (פ' דגושה) והסמל של האוניברסיטה ההולנדית החופשית. קויפר זה היה מדינאי נוצרי-קונסרוטיבי ותיאר לוג. הספרה 1 וכן הדיוקן והסמל נתונים בתוך עיגולים היוצרים יחד את המספר 100. הסמל בתוך העיגול השני יש בו פרט מעניין: השם המפורש מופיע במשובש מעל הסמל באותיות עבריות. השיבוש הוא שבמקום ה"ה" הסופית בשם המפורש, מופיעה האות "ר".

העתונאי ח. לנגלבן ניסה לברר פשר הסמל ואפשרות השיבוש בו ולא עלה בידו. גם משגרירות ההולנדית בארץ לא הצלחנו להשיג פרטים מלאים על סמל האוניברסיטה החופשית ועל השם מעל הסמל. מכל מקום לפנינו מקרה מעניין של הנפקת בול על-ידי לא-יהודים ובו אותיות עבריות!

מוחמד במכה

דואר קמרון, שבאפריקה הנפיק בול מיוחד לציון כבושה של העיר מכה בערב הסעודית ע"י מוחמד. הבול מראה את הככר המרכזית הידועה עם אבן הכעבה.

בדומיניקה הופיעה באחרונה סידרה של בעלי כנף מצויים.

חותמות צרפת/המשך מעמוד 15

לאחר שתביעות אלו נדחו, החלו הרוסים "לזוז" לעבר קושטא ע"י כבוש הנסיכויות הרומניות (שהיו אז חלק מהאימפריה התורקית). באוקטובר 1853 הכריזה תורקיה מלחמה על רוסיה. לעזרתה של תורקיה חשו אנגליה וכן צרפת; אנגליה - בכדי לשמור על הנתיב להודו וצרפת - שראתה עצמה מגינת הקתולים בא"י. נחזור כעת לנושא שלפנינו:

החותמות של מלחמה זו ניתנות להכיר ע"י האותיות AO (Armée d'Orient), המר פיעות בתוך הלוגו בצרופים שונים. המטה הראשי של צבא המשלוח השתמש באותיות AOQG, ולקורפוסים השונים AO1C, AO2C, וכו'. השורות הרגיל צרף לאותיות AO עוד אות מ"א ועד R (אות I - חסרה).

בספטמבר 1854 כבש הצבא הצרפתי את הנמל קאמיש שע"י סבסטופול. החותמת של מקום זה היתה AOM בלווי חותמת-א"ר, הכוללת כתובת KAMIESCH - CRIMÉE. (ציור 16).

דואר יוניפי"ל/המשך מעמוד 17

(היחידה מנפל הוחזרה הביתה בנובמבר 1980). נוסף לאלה מצויה יחידה בת 74 משקיפים UNTSO, הידועים בשם OGL (OBSERVER GROUP LEBANON), מוצאם מ"אוסטריה, ארגנטינה, בלגיה, קניה, צ'ילה, דנמרק, פינלנד, אירלנד, איטליה, הולנד, ניוזילנד, צרפת ושוודיה (רובם גרים בנה"ר עם משפחותיהם).

הכוח מוציא ירחון בשם "ליטני", בו ניתן למצוא, בין השאר, דיווח על כל התקריאות הקשורות ביוניפי"ל, לרבות כל פעולות התגמול של צה"ל באיזור הצפון.

A NEW JUDAICA PHILATELIC SOCIETY

This new Society, which has been sponsored by the Keren Kayemeth Lelsrael (JNF), is under the chairmanship of Freddie Knoller, a member of BAPIP. This Society was inaugurated at the London Hilton at the Annual Conference of the Jewish National Fund in November 1980. It has been set up to promote Stamps from all over the world which relate to Jewish Heritage, History and Achievements. This Theme is a wide field indeed and will include: Israel Postage Stamps, Palestine, Forerunners, Interim Period, all KKL labels, Jews on Stamps, The Bible (Old Testament) on Stamps, Antisemitism and The Tragic Years 1933-1945 on Stamps, Art and Achievement by Jews, etc., etc.

The Society intends to produce its own illustrated Magazine which it is hoped will appear every two months. There will be a section for a Judaica Check List, members' interest in the Sale or Purchase of Philatelic material, and also adverts from Stamp Collectors from all over the world. Meetings will be held regularly. The Society will share offices with the Jewish National Fund in London, Manchester and Leeds. Membership will be £ 5.00 per annum.

Address: Harold Poster House
Kingsbury Circle
London NW9 9SP
ENGLAND

מחירון בורסה חדש

בהוצאת "תחביב" הופיע השבוע מחירון חדש לבולי ישראל בעריכת צבי פכטר. ברשימה נסקרים כל בולי ישראל בשבלים, ללא שבלים, שובל חתום, בול חתום ומעטפת "יום ראשון". המחירון ריאלי במידה רבה והסוחרים מתחשבים בו.

מפת ירושלים בקפריסין

קפריסין התורכית הנפיקה לא מזמן שני בולי "הזדהות עם העם הפלסטינאי" המראים את מסגד אל-אקצה. עתה, באיחור מה, מופץ ע"י הדואר הקפריסאי-תורכי עלון מיוחד, כתוב בתורכית, אנגלית וערבית ובו מפת העיר העתיקה והסבר מקיף על שני הי מסגדים בירושלים העתיקה. בטקסט אין התייחסות פוליטית ישירה (הבולים הופיעו עוד ב-16.10.80).

מתנת בולגריה בבול או"ם

ב-15 באפריל השנה יופיע בדואר או"ם בול זכרון חדש עם רפליקה של יצירה אמיתית שבולגריה תרמה לאו"ם. הכוונה לפרסקו של אמן בלתי ידוע משנת 1259 שצייר לכנסייה בויאנה שליד סופיה.

הפרסקו מראה את סבסטוקראטור קאלוויאן ואשתו, דסיסלאווה, שהיו בעלי אחוזות.

בכנסייה של בויאנה מצויות הרבה יצירות אמנות מן המאה ה-13 של מייסדי כנסיות בבולגריה.

הזוג שברפליקה מופיע בלבוש צבעוני מהודר והועתק לבול ע"י אולה היימן, צייר דני המעצב בולי או"ם. יופיעו ארבעה בולים - שניים באו"ם בניירורק, אחד בז'נבה ואחד בווינה.

אבלים על מותו הפתאומי של חברנו

ס פ י ר ז " ל

תחנומינו למשפחה האבלה

אגודת הבולאים בראשון-לציון

הרמ
תרומה
לקרן למען
בטחון ישראל!

We are informed that Russian political susceptibilities were also upset by the Sheqel stamps! It would seem that a Russian official had read that the Sheqel was a receipt for a contribution to the Zionist cause and gave the contributor the right to vote in the elections for the Zionist Congress. So, since anything associated with Zionism is automatically taboo in Russian eyes, the Russian Post Office started to return letters franked with the provisional Sheqel stamps. The Israeli Post Office registered a very strong protest and tried to convince the Russian authorities that the Sheqel referred to on the stamps was merely the new Israeli currency. Politics, politics, politics!!!

STAMP EXHIBITIONS IN PALESTINE AND ISRAEL

Dr. E. Lapin

In response to a number of requests from readers, we give below a summary of the list of 73 Stamp Exhibitions held in Palestine and Israel between the years 1939-1980.

- 1939 Haifa
- 1945 Tel Aviv— 1st National Exhibition
- 1946 Tel Aviv
- 1949 TABUL — National Exhibition
Tel Aviv
- 1950 3 Travelling Exhibitions:
Tel Aviv, Nahariya, Chedera
- 1951 Tel Aviv —
A Century of Jewish History
- 1951 3 Travelling Exhibitions:
Netania, Haifa, Eban-Yehuda
- 1952 TABA — National Exhibition

- 2 Travelling Exhibitions:
Ramat Gan, Petach Tiqwa
- 1953 2 Travelling Exhibitions:
Herzlia, Rishon
- 1954 TABIM — National
4 Travelling Exhibitions
- 1955 Nahariya; 3 Travelling Exhibitions
- 1956 Rehovot; Tel Aviv (2);
3 Travelling Exhibitions
- 1957 TABIL International
3 Travelling Exhibitions
- 1958 Kefar Ata; Zemach; Ashqelon;
1 Travelling Exhibition
- 1959 Tel Aviv (2); Haifa
- 1960 Jerusalem (2); Lod;
Tel Aviv — National
- 1961 Tel Aviv; Sport Exhibition
- 1962 Tel Aviv, El Al
- 1963 Jerusalem
- 1964 TABAI — National
- 1965 Tel Aviv, Youth
- 1966 Kibbutz Lohamei Ha-Geta'ot
- 1968 TABIRA — National
- 1970 TABIT — National
- 1971 Tel Aviv; Ashdod
- 1972 Haifa; Tel Aviv
- 1974 JERUSALEM 73 — Internat'l
- 1975 Haifa; Petach Tiqwa; Zefat;
Tel Aviv
- 1976 Netanya 76 National; Tel Aviv—
Yafo; Ashdod
- 1977 Petah Tiqwa
- 1978 TABIR 78 National;
Even Yehuda
- 1980 Haifa 80 National

Readers interested in the detailed list are referred to the Hebrew section of the January-February issue of our magazine - p.14
**"HAIFA 80" SOUVENIR SHEET
HONOURED**

The German monthly philatelic magazine "Briefmarken Welt" has chosen the "Haifa 80" souvenir sheet as the November 1980 "Stamp of the Month" and it will automatically be entered for the competition for "Stamp of the Year".

FORTHCOMING ISSUES

Commemorative postmarks

22.3.81 — Visit of the S.S. Rotterdam, Haifa

Recent and forthcoming issues

On the occasion of the issue of the stamp commemorating Golda Meir, on the 4th November 1980, a special ceremony took place in the office of the Minister of Communications, Yoram Aridor, when members of Golda Meir's family were presented with the first copies of the stamp to come off the printing press.

On the 17th March, 5 new stamps were issued. Three more stamps in the series of "Prominent Figures in Israel's Modern History" — An IS.2.00 value to commemorate Moses Montefiore; an IS.2.80 value in honour of Shmuel Yosef Agnon; an IS.3.20 value to commemorate Abba Hillel Silver. The first two of these stamps were designed by R. Beckman and printed by photogravure at the Government Printers, while the third stamp, designed by A. Vanooijen, was printed by photolithography by Lewin-Epstein. The remaining two stamps, on the theme of "Energy", consist of an IS2.60 value symbolising energy conservation and an IS.4.20 value symbolising solar energy. They were designed by D. Ben Hador and printed by photogravure at the Government Printers. In accordance with the new policy of the Philatelic Services, the sale of philatelic items such as stamps with tabs, plate blocks, tab rows, sheets, etc. will terminate on the 17th April 1981, i.e. after one month.

April/May will see the issue of 3 stamps for the 11th Maccabiah representing different branches of sport; a single stamp for Memorial Day depicting the War Memorial in the Jordan Valley and a stamp in honour of the "Jewish Family Heritage". In July/August there will be 4 more stamps on a biblical theme for the Festivals and 3 stamps devoted to forest trees. In November there will be 3 stamps illustrating precious stones, one commemorating the "Ha-Shiva Interchange" and more Jewish Personalities. In February 1982 there will be 3 stamps devoted to Roses, one to Road Safety and one to the "GADNA". The above programme, is of course, subject to change and one thing is certain, that we can expect to see additional "Stand-by" stamps to meet the demands of sudden changes in postal tariffs.

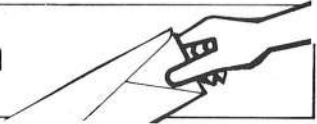
Israeli Stamps Shown in Egypt

The exhibit prepared by the Israel Export Institute for the Book Fair in Cairo in February included an exhibit of Israeli stamps prepared by the Philatelic Services.

SLOGAN POSTMARK UPSETS THE RUSSIANS

On the 1st January 1981 the Post Office introduced a slogan postmark "Contribute to the Israel Defence Fund". This apparently harmless slogan upset the Russians who decided to return to Israel all mail franked with this slogan! Israel's protests were unavailing and the Post Office reluctantly decided to withdraw the slogan.

מכתבים למערכת

גלייז אינו יהודי

לשאלת א. שוארץ מתל-אביב בדבר יהדותו של אלברט גלייז ALBERT GLEIZES, הצייר הצרפתי שיצירתו הופיעה ב-28 ב-פברואר 1981 בבול צרפתי. עלי לציין ש-הנ"ל אינו יהודי.
גלייז הוא צרפתי (1881-1953). בעל אסכולה אמפרסיוניסטית שנמשך אחרי ה-קוביזם.

מספרי החוברות

נתבקשנו להסביר את שיטת המספור של חוברות "הירחון הישראלי לבולאות". במשך שנים נהגנו לציין מספר סודר של כל החוברות לצד מספרי החוברות של השנה השוטפת. עם יציאתו של העורך לחו"ל, חלה הפסקה בהופעת העתון והוא חדל להופיע בצורה קבועה עד אוקטובר 1979. לפי כך הופיעו 126 מספרים (63 חוברות) באורח סדיר. עם ההפסקות הופיעו חוברות 130 (4 מספרים) ו-132 (מספר כפול). אחרי כן הופיעו 4 חוברות עם מספר סודר עד 138 ומאז ועד אוקטובר 1979 לא הופיעו. מכאן ואילך הופיעו 9 חוברות והנוכחית היא העשירית ולפי בקשת קוראים סימנו אותה במספר הסודר שלה 158.

המערכת פונה למתנדב שיערוך אינדקס עניינים שנתי או רב שנתי לכתב העת הזה, לבקשת קוראים ותועלתם.

האדונים ב. פיקסלר וי. נכטיגל, מחברי ה-מאמר "חותמות זמניות בדואר תל-אביב" שפורסם ב"הירחון הישראלי לבולאות" מאי-יוני 1980, מבקשים להעיר כמה פרטים בקשר למאמר הנ"ל:

א. רק 23 חודשים - ולא למעלה מ-4 שנים - אחרי שהופיעה החותמת הגלילית הנסיונית מס. 360 הופיעו לראשונה 2 החותמות הגליליות הסופיות. המדובר בחותמות 166, 167 שלפי הודעה לקהל מד/60 הופיעו ביום 4.10.60.

שתי החותמות הן בדיוק במתכונת של החותמת הנסיונית, כולל מידותיה ויתר אפיוניה. ההבדל היחידי ביניהן הוא שבשתי החותמות מופיעות שעות המשמרת (10-00) מימין לתאריך.

ב. החותמת הצרפתית היתה בשימוש יותר מאשר יומיים. ראינו צילום של אותה חותמת מתאריך 19.6.61 הנמצאת בידי מר יונגורט מרחובות ושהודות לו אנו מבקשים לפרסם שורר תינו דלעיל.

EXCHANGE WANTED

II Melody Lane,
KAITAIA, NORTHLAND,
NEW ZEALAND

* *

Mr. Augusth S. Bartolome
2721 Victoria Pk. Ave. Ap. 1102
SCARBOROUGH, Ontario
CANADA MIT - 3N6

מעוניין בחלופין

אספן מדנמרק מעוניין בבולי ישראל ומורת בולי סקנדינביה, חתומים, לפי רשימה מבוקשת. המעוניינים יפנו, בגרמנית או אנגלית לפי הכתובת:

HELMER ERIKSEN, 8653 THEM
DANMARK

התאחדות כולאי ישראל
חספריה

הירחון הישראלי לבולאות